

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(केंद्रीय विश्वविद्यालय)

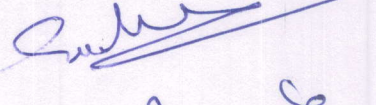
बी-04, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र कटवारिया सराय, नई दिल्ली-110016

सत्यापन प्रमाणपत्र

(शुद्धतन्त्राधा)

१. प्रमाणित किया जाता है कि शास्त्री में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
२. प्रमाणित किया जाता है कि आचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
३. प्रमाणित किया जाता है कि विशिष्टाचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।

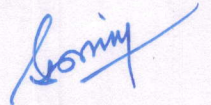
विभागाध्यक्ष हस्ताक्षर

नाम: सुदीप कुमार

दिनांक: 20.08.2024

सत्यापित
VERIFIED

कुलसचिव / Registrar

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

श्रीलालबहादुरशास्त्री-राष्ट्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालयम्

प्राकृतभाषा-विभागस्य

NAAC Accreditation कृते आवश्यकम् कार्यक्रम-विशिष्ट-परिणाम-सूचकपत्रम्

1. शास्त्री-पाठ्यक्रम-कार्यक्रमः--

तदनुसारं 'प्राकृतभाषाविभाग'तः 'शास्त्री-वर्ग'-उत्तीर्ण-छात्राः निम्नलिखितरूपेण योगदानं दातुं समर्थाः भविष्यन्ति:-

PS11. प्राकृतिकभाषायां लिखितानां मूलग्रन्थानाम् अर्थं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO2. प्राकृतभाषायां लिखितानां ग्रन्थानां विषयविश्लेषणं वर्गीकृतरूपेण कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO3. प्राकृतभाषायां लिखितानाम् आगमग्रन्थानां भाषावैज्ञानिक-अध्ययनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO4. प्राकृतभाषायां लिखितस्य दार्शनिकसाहित्यस्य विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO5. प्राकृतभाषायां लिखितस्य रूपकसाहित्यस्य प्रतिभाषिक-वैविध्यं ज्ञात्वा तेषां तथ्यताम् अवगन्तुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO6. प्राकृतभाषायां लिखितस्य काव्यसाहित्यस्य तथ्यम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO7. प्राकृतभाषायां लिखितस्य आख्यानसाहित्यस्य लक्षणम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO8. प्राकृतभाषायां लिखितस्य मुक्तकसाहित्यस्य विशेषताम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO9. प्राकृतभाषायां लिखित-व्याकरण-साहित्यस्य विशेषताम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO10. प्राकृतभाषायां लिखितस्य अभिलेखीय/एपिग्राफिक-साहित्यस्य विशेषताम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO11. प्राकृतभाषायां लिखितानां ग्रन्थानां विशेषताम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO12. प्राकृतभाषायां साहित्याधारित-भारतीय-भाषा-विकासस्य विशिष्टताम् अवगन्तुं च तस्य विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO13. प्राकृतभाषायां लिखितसाहित्यस्य आधारेण भारतीयभाषाणां सुभाषितानां लोकोक्तीनां/मुहावराणां च विकासस्य विशिष्टतां अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।

PSO14. प्राकृतभाषायां लिखित-साहित्यस्य आधारेण वयं भारतीय-चिकित्सायाः विशेषताम् अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यामः।

PSO15. प्राकृतभाषायां लिखित-साहित्यस्य आधारेण वयं भारतीय-वर्णनात्मक-साहित्यस्य विविधतां वैशिष्ट्यम् च अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यामः।

PSO16. प्राकृतिकभाषा-आधारित-साहित्यस्य आधारेण वयं भारतीय-संस्कृतेः विविधतां विशिष्टतां च अवगन्तुं विश्लेषितुं च समर्थाः भविष्यामः।

2. आचार्य-पाठ्यक्रम-कार्यक्रमः--

'प्राकृतभाषा-विभागतः 'आचार्य-कक्षा'-उत्तीर्ण-छात्राः निम्नलिखित-योगदान दातुं समर्थाः भविष्यन्तिः--

- PS01.** प्राकृतभाषा-साहित्ये निहितानाम् भारतीय-ज्ञान-परम्परायाः तत्त्वानां मूल्याङ्कनं परिभाषयितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।
- PS02.** प्राकृतभाषा-साहित्ये निहितानाम् भारतीय-कर्मसिद्धान्त-परम्परायाः तत्त्वानां मूल्याङ्कनं परिभाषयितुं च समर्थाः भविष्यन्ति।
- PS03.** प्राकृतभाषा-साहित्ये निहितानाम् भारतीय-लोकभाषाणां विकास-परम्पराणां आकलनं अभिज्ञातुं च भारतीयभाषिकैकतां निर्दिष्टं च समर्थाः भविष्यन्ति।
- PS04.** प्राचीन-पाण्डुग्रन्थानां विविधलिपिनां, लेखनशैलीं, तेषां शोधं, तेषां प्रतिलेखनं, पाठसम्पादनं च इत्यादीनि अवगन्तुं क्षमता विकसिता भविष्यति।
- PS05.** प्राचीन-शिलालेखानां विविधलिपीनां, तेषां लेखनशैल्याः, तेषां शोधं, तेषां प्रतिलेखनं, पाठसम्पादनं च इत्यादीन् अवगन्तुं क्षमता विकसिता भविष्यति।
- PS06.** पाण्डुलिपिनां प्राचीनाभिलेखानां च अनुवादेन समीक्षया सह ते स्व-तथ्य-विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति ।
- PS07.** वृत्ति-वार्तिक-चूर्णि-भाष्य-आदिव्याख्यात्मक-विधा-विशेषान्, तेषां महत्त्व-साधनं च ज्ञातुं शक्नुयुः।
- PS08.** लोकभाषाणां उपयोगानां भाषाविज्ञानं व्यावहारिक-जीवने च तेषां महत्त्वं च ज्ञात्वा ते प्राकृतभाषायाः विविधरूपाणां सार्वजनिकोपयोगितां ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति। तथा च समकालीनभाषायाः अध्ययने स्वज्ञानस्य उपयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति उपभाषा च ।
- PS09.** प्राकृतभाषायाः विविधक्षेत्रीय-काल-वैविध्यानां वास्तविकतां ज्ञात्वा ते भाषाविकासस्य वैज्ञानिकम् अध्ययनम् अनुसन्धानं च कर्तुं अधिकं समर्थाः भवितुम् अर्हन्ति।
- PS010.** आधुनिक-सङ्गणक/कम्प्यूटर-प्रौद्योगिक्याः साधनानां उपयोगेन ते प्राचीनलिपीनां भाषाणां च व्यावहारिक-सॉफ्टवेयरं विकसितुं समर्थाः भविष्यन्ति, येन न केवलं ऑनलाइन-अध्ययनं दूरस्थ-अध्ययनं च सरलं भविष्यति, अपितु प्राचीन-पाण्डुलिपिनां प्रामाणिक-अध्ययनं प्रतिलेखनं च सारल्येन भविष्यति।
- PS011.** प्राकृतभाषायाः विविधरूपाणां ज्ञानस्य अभावे भारतीय-बौद्धिक-विरासतस्य मूलभूत-पाण्डुलिपिनां अभिलेखानां च वास्तविकानुवादानाम् अभिज्ञाने संशोधने च गुणात्मकं लाभं भविष्यति। एतेन न केवलं भ्रामक-अनुवादाः सम्यक् भविष्यन्ति, अपितु तेषु आधारित-तथ्यानि अपि पुनः समीक्षितुं शक्यन्ते, तेषु गुणात्मक-सुधाराः अपि कर्तुं शक्यन्ते ।

PS012. प्राकृतभाषायाः बहुआयामी-साहित्ये निहितस्य राष्ट्रवादस्य भावनायाः तथ्यानां विकासानां च ज्ञानेन वर्तमानसन्ततिं बोधयित्वा प्राच्य-परम्परायाः परिदृश्ये आधुनिक-भावनानां समीक्षां समाकलनं च कर्तुं प्रेरिताः भवितुम् अर्हन्ति।

PS013. प्राकृतभाषा-साहित्ये निहितानाम् सांस्कृतिक-तत्त्वानां ज्ञानेन प्राच्य-संस्कृतेः कला-इतिहास-संगीतादीनां, वाद्ययन्त्राणां, वेषभूषाणां, सामाजिकरीतीनाम् इत्यादीनां ज्ञानं न केवलं तथ्यात्मकरूपेण विकसितं भविष्यति, अपितु समकालीनरूपेण तेषां उपयोगितायाः अवगमने, स्वीकरणे च सहायकं भविष्यति सन्दर्भेषु पर्याप्तं प्रगतिः कर्तुं शक्यन्ते।

PS014. प्राकृतभाषा-साहित्येषु, पाण्डुलिपिषु, अभिलेखेषु इत्यादिषु वैज्ञानिकपक्षेषु, अभियांत्रिकि-विधिषु, प्रकृतेः पर्यावरणस्य च सिद्धान्तानां तथा च तेषां व्यावहारिक-पक्षेषु निहितानाम्/सूचितानां/प्रतिबिम्बितानां च ज्ञानं समकालीनरूपेण तेषां समीक्षा, अनुसन्धानं, नवीनप्रयोगं च प्रति अस्मान् महतीं प्रेरणाम् लभन्ते अपि च ते सन्दर्भाः अस्मिन् क्षेत्रे स्रोतरूपेण भवितुम् अर्हन्ति ।

श्रीलालबहादुर-शास्त्री-राष्ट्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालयम्, नवदेहलीस्थम् -110016

प्राकृतभाषा-विभागेन प्रस्तुताः शास्त्री-वर्गाणां कृते कार्यक्रमस्य परिणामाः

1. समीक्षात्मक-गहन अध्ययनम्:--

1. मूलभूत-ज्ञान-सामग्री-प्रस्तुति-क्षमता।
2. भाषाविज्ञानस्य दृष्ट्या सैद्धान्तिक-विश्लेषणे योग्यता।
3. साहित्य-सम्बद्ध-विषयाणां समीक्षायां योग्यता।
4. अन्यभाषाणां साहित्येन सह तुलनात्मक-समीक्षायां योग्यता।

2. समीक्षात्मकचिन्तनम् :-

1. प्राकृतभाषायाः बहुआयामी साहित्यविधाः ज्ञातुं उपयोगिता।
2. तत्तत्साहित्यविधानां समीक्षण-क्षमतायाः विकासः।
3. समकालीन-सन्दर्भाणां आलोके एतासां विधानां समीक्षा।
4. भाषिक-साहित्य-विधानां महत्त्वस्य आलोचनायाः दिशि महत्त्वपूर्ण विकासस्य सम्भावना भविष्यति।

3. ज्ञानस्य एकीकरणः--

1. विभिन्न-भारतीय-भाषाभिः सह तेषां संस्कृतादि-साहित्यैः सह एकीकृत-रूपेण तेषां लक्षणानाम् अध्ययनं कृत्वा तेषां उपयोगितायाः निर्धारणस्य सामर्थ्यं विकसितं करिष्यामः।
2. भारतीय-भाषाणां, क्षेत्रीय-बोलीनां, बहुआयामी-साहित्यस्य च निर्माणे विकासे च प्राकृतभाषायाः तस्याः विविधतायाः च कीदृशाः परस्पर-सम्बन्धाः योगदानं च अभवत् इत्यस्य एकीकृतज्ञानम् अनेन माध्यमेन अधिगन्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3. सत्यमेव यत् संस्कृतभाषा वैज्ञानिकप्रयोगानाम् आदर्शा सञ्जाता, परन्तु कस्यापि साहित्यप्रयोगस्य सफलतायाः मापदण्डः केवलं जना एव भवन्ति, ये तान् स्वीकुर्वन्ति, आद्रियन्ते च, केवलं सः प्रयोगः सफलः इति उच्यते। अस्मिन् मानके प्राकृतभाषाणां महत्त्वपूर्णां भूमिकां उपेक्षितुं न शक्यते।

नैतत् इतिहासकाराः कर्तुं शक्नुवन्ति, न भाषाविदः साहित्यकाराः वा कर्तुं शक्नुवन्ति। अतः तेषां परस्पर-सौहार्दस्य सामञ्जस्यस्य च तथ्यात्मकरूपेण एकीकृतं ज्ञानम् अस्य पाठ्यक्रमस्य माध्यमेन सिद्धं भविष्यति।

4. एवं प्रकारेण संस्कृत-साहित्यकारैः मीमांसकैश्च प्राकृतभाषायाः व्याकरणग्रन्थाः निर्मिताः, स्वशास्त्रीय-ग्रन्थेषु प्राकृतस्य प्रयोगान् पुनः पुनः उद्धृत्य तेषां प्रभावशीलतां सिद्धं कृतवन्तः, तेन सह च उपमानां बहुविधप्रयोगेषु, प्रकृतिसम्मत-भाषाणां प्रचुरता वर्धिता वर्तते, ये सर्वे अस्माकं विद्वत्परम्परायाः परस्परं उदारतां, प्रशंसां च सिद्धयन्ति। अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनेन एतत् ज्ञानस्य समग्रता अधिका स्पष्टा भविष्यति।

4. संचारकौशलम् :-

1. प्राकृतभाषायाः महत्त्वपूर्णं वैशिष्ट्यं तस्याः सरलीकरणं, सामग्रीं सीमितशब्देषु प्रसारयितुं च बलं दत्तम्। एतस्य संचारकौशलस्य कारणात् प्राकृतभाषा जनानां मध्ये व्यापकरूपेण प्रसारिता वर्तते। अस्य संचारक्षमतायाः महिमा अस्मात् पाठ्यक्रमात् उत्तमरीत्या अवगन्तुं शक्यन्ते।

2. जनानां आकर्षणापेक्षानुसारं प्राकृतस्य व्याकरणकारैः शब्देषु, क्रियारूपेषु, शब्दरूपेषु, विभक्तिषु, शब्देषु च सर्वाधिकं संक्षिप्ततां कृत्वा तस्य प्रयोगाः सुगमाः कृताः। अस्य कारणात् सामान्यतमस्य अपि तस्य स्वीकारस्य रुचिः भवति। अस्य संक्षेपस्य वैज्ञानिकतायाः ज्ञानं भाषाविज्ञान-सञ्चारक्षमतायाः आधारशिला भवति । प्राकृतिकभाषायाः अयं पाठ्यक्रमः तस्याः अवगमनाय महत्त्वपूर्णः साधनरूपेण सिद्धः भविष्यति ।
3. विद्वांसः यदा पाण्डित्य-बौद्धिक-कौशलस्य उपयोगेन लेखकस्य तस्य सृष्टीनां च गम्भीरताम् नमन्ति, व्यावहारिक-जीवने ते सरलीकरणस्य प्रयोगान् स्वीकर्तुं यतन्ते, यतः एते संचारस्य उन्नतिं कुर्वन्ति। प्राकृतभाषायाः तस्याः साहित्यस्य च एषः एव स्वभावः तस्याः संप्रेषणीयतां स्थापयति, यस्याः अवगमनेन तस्याः छात्राः न केवलं भाषां साहित्यं च अवगन्तुं शक्नुवन्ति, अपितु स्वभाषिक-साहित्य-प्रयोगान् संचारमाध्यमेषु आदर्शरूपेण कर्तुं अपि समर्थाः भविष्यन्ति।
4. सरलीकरणस्य संक्षिप्तीकरणस्य च एतानि वैशिष्ट्यानि न केवलं समयस्य श्रमस्य च रक्षणं कुर्वन्ति तथा च विषयस्य संप्रेषणीयतां वर्धयन्ति। नैतावन्मात्रम्, अपितु सन्दर्भस्य, वक्तव्यशैल्याः इत्यादीनां आधारेण भिन्न-भिन्न-आशयानाम् संप्रेषण-प्राप्त्यर्थं वक्ता/लेखकस्य श्रोतुः च सहायकाः भवन्ति / पाठकाः समर्थाः भवन्ति। अनेन तेषां बौद्धिकक्षमता अपि वर्धन्ते । अस्मिन् पाठ्यक्रमे एतत् कार्यं उत्तमरीत्या सम्पन्नं कर्तुं शक्यते।

5. शोधयोग्यताः--

1. यावत् विषय-अनुसन्धानं न क्रियते, तावत् तस्मिन् विषये संशोधनस्य व्याप्तिः कथं भवेत् ? यतः प्राकृतभाषा-विभागस्य पाठ्यक्रमे तस्य प्रत्येकं पक्षं मान्यतां दत्त्वा शोधप्रक्रिया सम्यक् रूपेण सम्पन्ना भविष्यति, अतः अस्याः छात्राः अस्याः भाषायाः तस्याः साहित्यस्य च विविधपक्षेषु शोधं कर्तुं निश्चितरूपेण समर्थाः भविष्यन्ति।
2. संशोधनस्य द्वितीया महत्त्वपूर्णा आवश्यकता वर्तते तस्मिन् क्षेत्रे शोधसामग्रीणां प्रचुरता अस्ति न वा। प्राकृतभाषा-साहित्यस्य अनेकाः पाण्डुलिपयः विविधप्रकाराश्च अभिलेखाः अद्यापि केनचित् रूपेण वा अन्येन वा न केवलं भारते अपितु सम्पूर्णे विश्वे प्रभूतपरिमाणे उपलभ्यन्ते । अतः शोधदृष्ट्या प्राकृतभाषाविभागे मूलभूतज्ञानं प्राप्त्वा विदुषां कृते अनुसन्धानार्थं प्रचुराः सम्भावनाः उपलभ्यन्ते ।
3. शोधार्थं तृतीया महती आवश्यकता अस्ति यत् शोधविषयाणि पर्याप्तमात्रायां विविधरूपेण च उपलब्धाः भवेयुः। अतः अन्य-भारतीयभाषाणां साहित्यस्य तुलनायां प्राकृतभाषायाः तस्याः साहित्यस्य च क्षेत्रे शोधविषयाणां सामग्री प्रचुररूपेण उपलभ्यते। यतोहि, अधुना यावत्, अस्याः अत्यन्त-सीमित-विषयेषु अत्यल्पमात्रायां शोधकार्यं कृतम् वर्तते। अस्य मूलकारणम् अस्ति यत् अन्यविषयाणां तुलनायां देशे सर्वत्र न्यूनतमेषु शैक्षणिककेन्द्रेषु अस्य विषयस्य अध्ययनस्य अध्यापनस्य च सुविधाः उपलभ्यन्ते । अतः नूतनानां जिज्ञासुजनानाम् अस्मिन् क्षेत्रे संशोधनस्य प्रचुरसंभावनाः सन्ति।
4. संशोधनस्य चतुर्थी महत्त्वपूर्णा च आवश्यकता वर्तते तस्य विषये गुणवत्तापूर्ण-सामग्रीणां उपलब्धता अस्ति न वा? प्राकृतभाषा-साहित्यक्षेत्रे एतादृशी उच्च-गुणवत्ता-युक्ता सामग्री उपलभ्यते। अनेन कारणेन संस्कृतस्य उत्तमविद्वांसः अपि तस्य महत्त्वं मुक्तकण्ठैः स्वीकृतवन्तः। अतः गुणवत्तापूर्ण-संशोधनार्थं मानक-संशोधन-सामग्रीणां उपलब्धतायाः कारणात् प्राकृतिकभाषा-साहित्ययोः विदुषां कृते प्रचुरशोधस्य अवसराः समुपलब्धाः सन्ति ।

6. वैश्विकनागरिकरूपेण भूमिकां निर्वहन् :-

1. विश्वस्तरीय-आदर्श-नागरिकीणां कृते सर्वप्रथमा-आवश्यकता भवति यत् सः पारस्परिक-सहयोगस्य भावना अपेक्षिता। प्राकृतभाषायाः विविधरूपाणि अस्या एव भावनायाः साक्षात्-निदर्शनानि सन्ति, ये विविधतायाम् एकरूपतायाः सौमनस्य च संचरणं कुर्वन्ति। अतः वैश्विकनागरिकरूपे स्वीय-भूमिकां अस्य विषयस्य अध्येतारः प्रथम-दिनादेव अधिगच्छन्ति।

2. गुणग्रहणस्य उदात्त-भावनां बिना कदापि कोऽपि व्यक्तिः वैश्विकनागरिकस्य रूपे स्वीय-मानसं विकसयितुम् असमर्थाः जायन्ते। यतो हि प्राकृतभाषायां तस्य साहित्ये च न केवलं गुणग्रहणस्य भावना प्रचुर-परिमाणे विद्यमाना वर्तते, अपितु अस्याः संभावनाश्च अस्मिन् पर्याप्तरूपेण विद्यमानाः सन्ति। अतएव विश्वस्य

एतादृशानां देशानाम् अधिकांशः शैक्षणिकविकसितानां विद्वानानां नागरिकाणां च प्राकृतभाषायाः तस्याः साहित्यस्य च क्षेत्रे महत् योगदानं कृतम् अस्ति। अतः स्पष्टं भवति यत् प्राकृतभाषा तस्याः साहित्यञ्च तस्याः छात्राणां वैश्विकनागरिकत्वस्य दिशि मौलिकं सिद्धं भविष्यति।

3. संवैधानिक-शिष्टाचारस्य ज्ञानं तस्य अनुसरणस्य प्रबलभावनां विना कोऽपि व्यक्तिः वैश्विकनागरिकरूपेण स्वीयभूमिकां साधयितुं न अर्हति। प्राकृतभाषायां तस्याः साहित्ये च परस्पर-प्रशंसया सह सर्वत्र स्वानुशासनस्य, गौरवपूर्ण-व्यवहारस्य च भावः प्रचलितः इति कारणतः। अतः तस्य छात्राः स्वाभाविकतया तस्मात् वैश्विकनागरिकाः भवितुं तथा च गुणान् आत्मसात् कर्तुं शक्नुवन्ति।
4. प्राकृतभाषासाहित्ये बहवः ग्रन्थाः सन्ति, ये वैश्विक-व्यापारस्य वैश्विक-पर्यटनस्य च वास्तविक-दृश्यानि प्रस्तुवन्ति, ये अलौकिकतायाः स्थाने यथार्थतया व्यावहारिकतया च तेषां सजीववर्णनं प्रस्तुवन्ति। अतः प्राकृतभाषासाहित्यस्य अध्ययनेन छात्राः वैश्विकपरिदृश्येन परिचिताः भवन्ति, तेषां मानसिकता वैश्विकनागरिकतायाः भवति, वैचारिकसंकीर्णता च नष्टा भवति।

7. भारतीयभाषाणां मध्ये ज्ञानसेतु-निर्माणम् :--

1. प्राकृतभाषायाः विविधरूपेषु एतादृशानि तत्त्वानि प्रचुररूपेण वर्तन्ते, येन समकालीन-भाषिक-वैविध्ये अपि परस्परं अवगमनस्य, शिक्षणस्य च साधनानि प्राप्यन्ते। अतः प्राकृतिकभाषायाः अध्ययनं समकालीनभाषाणां अध्ययनार्थं सेतुरूपेण अवश्यमेव महती-भूमिकां निर्वहिष्यति।
2. प्राकृतभाषायाः समकालीनाः संस्करणाः अपि सन्ति, यथा महाराष्ट्रीप्राकृतम्, अपभ्रंशः, अवहट्ट इत्यादयः। एते न केवलं कालस्य प्रभावेण प्राकृतभाषायां कानि परिवर्तनानि जातानि-- इति अवगन्तुं सहायकाः सन्ति, अपितु कालान्तरेण विकसितानां भारतीयभाषाणां, क्षेत्रीयबोलीनां च अध्ययनाय, अनुसन्धानाय च एषा सामग्री बहुमूल्यं साधनरूपा अस्ति।
3. संस्कृतभाषा व्याकरण-नियमाबद्धा भाषा इति कारणात् तस्यां नूतनाः प्रयोगाः प्रायशः नाभवन्, नैव भवन्ति च; परन्तु प्रचलितरूपाणां परिवर्तनं कृत्वा कालस्य आवश्यकतानुसारं अनुकूलनं कर्तुं तत्र काऽपि सुविधा नास्ति। यत्र प्राकृतभाषायाः स्वरूपमेव एतेषां प्रादेशिक-लौकिक-विकासानां आत्मसात्करणेन विकसितम् अस्ति। अतः तस्य अध्ययनेन तेषां सेतुनां ज्ञानं प्राप्यते, ये भाषाविदः अन्यभाषाशिक्षणस्य अवगमनस्य च कुञ्जिकाः सहजतया प्रददति।
4. "क्षणे-क्षणे यन्नावतामुपैति तदेवरूपं रमणीयतायाः"--एतत् आदर्शवाक्यं संस्कृतभाषायाः भवितुमर्हति, परन्तु प्राकृतभाषासु क्रियान्वितिः अस्ति अस्याः। अत एव प्राकृतभाषासु नित्यं नवीनाः रूपाणां विकासः भवत्येव।

(सुदीप कुमार जैन)

प्रोफेसर एवं अध्यक्ष,

प्राकृतभाषा-विभाग

श्रीलालबहादुर-शास्त्री-राष्ट्रीय-संस्कृत-विश्वविद्यालयम्, नवदेहलीस्थम् -110016

प्राकृतभाषा-विभागेन प्रस्तुताः आचार्य-वर्गणां कृते कार्यक्रमस्य परिणामाः

आचार्यकक्षायाः द्विवर्षीयस्य कार्यक्रमस्य अध्ययनेन छात्राः--

1. आचार्यकुण्डकुन्दस्य प्राकृत-आगमसाहित्यग्रन्थस्य 'समयसारस्य' विषय-विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2. प्राकृतस्य चरितकाव्यग्रन्थानां लक्षणं ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3. प्राकृतरूपकसाहित्ये भेदानाम् विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4. 'प्राकृतप्रकाश' ग्रन्थे उद्धृतस्रोतानां माध्यमेन व्याकरणपदानां व्याख्यानं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
5. 'गाहासत्तसई' इति मुक्तकसाहित्य-ग्रन्थे निहिताः विविधाः विषयाः प्रस्तुतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
6. अर्द्धमागधी-आगमसाहित्यं "आचारांग'-ग्रन्थस्य विषयान् व्यञ्जयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।
7. प्राकृत-काव्यसाहित्यस्य विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
8. कप्पूरमंजरी-सट्टकस्य अध्ययनेन सट्टकविधायाः विश्लेषणं कर्तुं शक्नुवन्ति।
9. वररुचिविरचितस्य प्राकृतप्रकाशग्रन्थस्य अध्ययनेन प्राकृतस्य शब्दरूपधातुरूपाणां च व्याख्यातुं शक्नुवन्ति।
10. मुक्तकसाहित्ये निहितानाम् विभिन्नमूल्यानां परिचयं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
11. प्राकृत-दार्शनिक-ग्रन्थ- 'प्रवचनसार'स्य विषयं प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
12. प्राकृतशिलालेखेषु निहितानाम् विभिन्नतत्त्वानां विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
13. प्राकृत-चम्पूकव्य-ग्रन्थस्य 'कुवलयामालायाः' व्याख्याने समर्थाः भविष्यन्ति।
14. प्राकृत-साहित्यस्य विधान् प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
15. प्राकृतस्य दार्शनिकसाहित्यस्य ग्रन्थस्य 'तिलोयपण्णत्ति' इत्यस्मिन् निहितं विषयं प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
16. प्राकृत-आगमसाहित्यग्रन्थे सूत्रकृताङ्गे निहितानां दार्शनिकतत्त्वानां विवेचनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
17. प्राकृतस्य लाक्षणिकसाहित्यस्य माध्यमेन प्राकृतस्य छन्दसां व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
18. प्राकृत-गद्यकाव्ये 'पडिक्कमणसुत्त' विषयं प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
19. भारतीयसाहित्ये प्राकृतभाषायाः साहित्यस्य च महत्त्वं उदाहरणैः सह व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
20. 'अनुयोगद्वारसूत्र' इति ग्रन्थद्वारा सप्तस्वराः, अष्टौ विभक्तयः, नवरसाः, सामान् च प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-01

Unit	Course	Course Outcome
1	समयसार	समयसारस्य जीवाधिकारतः जीवस्य लक्षणं ज्ञास्यन्ति।
2	समयसार	अजीवानां लक्षणं ज्ञास्यन्ति।
3	समयसार	पापस्य अध्ययनेन पापेभ्यः स्वकं संरक्षयितुं शक्नुवन्ति।
4	शौरसेनी आगम	शौरसेनी-आगमान् निर्वक्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-02

Unit	Course	Course Outcome
1	पउमचरियं	पउमचरियं ग्रन्थस्य विशेषं ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	पउमचरियं	पउमचरियं ग्रन्थे निहितान् महाराष्ट्रीप्राकृतस्य लक्षणान् विवेचयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	पउमचरियं	पउमचरियं ग्रन्थस्य गाथानां सप्ताङ्गी व्याख्यां दातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	पउमचरियं	प्राकृतस्य साहित्यग्रन्थानां व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-03

Unit	Course	Course Outcome
1	मृच्छकटिकम्	नाटकविधायाः ज्ञानं प्राप्नुवन्ति।
2	मृच्छकटिकम्	मृच्छकटिकम् इति नाटके प्रयुक्तानां सप्तप्राकृतानां परिचयं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	मृच्छकटिकम्	भिन्नवर्णैः प्रयुक्तानि प्राकृतानि ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
4	मृच्छकटिकम्	मृच्छकटिकं ग्रन्थस्य ग्रंथकारस्य च प्राकृतनाट्यसाहित्यं च ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-04

Unit	Course	Course Outcome
1	प्राकृतव्याकरण	प्राकृतव्याकरण-ग्रन्थे उल्लिखितानां सूत्राणां व्याख्यां ज्ञास्यन्ति।
2	प्राकृतव्याकरण	वररुचिकृते प्राकृतव्याकरणे सूत्रशब्दान् साधयितुं अधिगच्छन्ति।
3	प्राकृतव्याकरण	प्राकृतप्रकाशनाम्नि व्याकरणपुस्तके क्रिया-तद्धित-आदि-विषयाणां प्रस्तुतिं अधिगच्छन्ति।
4	प्राकृतव्याकरण	प्राकृतव्याकरणस्य परिचयं विजानन् तस्य व्याख्या कथं करणीया इति ज्ञास्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-A1-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	गाहासत्तसई	महाकविः हालविरचित- गाथासप्तशतीग्रन्थस्य गाथानां सप्तांगी-व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	गाहासत्तसई	गाथासप्तशतेः चयनितगाथासु प्रयुक्तं प्राकृतं अवगन्तुं शक्नुवन्ति।
3	गाहासत्तसई	गाथासप्तशतीग्रन्थे निहितविषयान् ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
4	प्राकृत-मुक्तक-साहित्य	प्राकृत-मुक्तक-साहित्यस्य चर्चा कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- प्रथम

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-B1-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	समयसार	प्राकृतभाषायाः विकासं प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	समयसार	आधुनिकभारतीयभाषासु प्राकृतभाषायाः योगदानं कथयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	समयसार	प्राकृतस्य भिन्न-भिन्न-लक्षणानाम् अभिज्ञानं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	प्राकृतभाषा परिचयम्	प्राकृतभाषायाः विकासे विविधपक्षेषु चर्चा कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-05

Unit	Course	Course Outcome
1	आचाराङ्ग	आचाराङ्ग-आगमग्रन्थे वर्णितं विषयं अवगन्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	आचाराङ्ग	षड्विधजीव-निकायस्य अहिंसाज्ञानं प्राप्स्यन्ति।
3	आचाराङ्ग	अहिंसायाः विषये विस्तरेण ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
4	अर्धमागधि-आगम- साहित्य	अर्धमागधि-आगम-साहित्यस्य व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-06

Unit	Course	Course Outcome
1	लीलावई कहा	महाकविः कोऊहलस्य लीलावईग्रन्थं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	लीलावई कहा	लीलावईग्रन्थे समागतान् गाथान् व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	लीलावई कहा	लीलावईग्रन्थे निहितविषयान् प्रतिपादयितुं शक्नुवन्ति।
4	प्राकृत-महाकाव्य	प्राकृत-महाकाव्यस्य लक्षणं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-07

Unit	Course	Course Outcome
1	कर्पूरमञ्जरी	प्राकृतनाट्यरूपान् ज्ञास्यन्ति।
2	कर्पूरमञ्जरी	प्राकृतसट्टकग्रन्थस्य कर्पूरमञ्जरीसट्टकस्य सप्तान्गीव्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	कर्पूरमञ्जरी	प्राकृत-सट्टक-कर्पूरमञ्जर्यां निहितविषयानां प्रस्तुतौ समर्थाः भविष्यन्ति।
4	सट्टक साहित्य	सट्टकविधायाः स्वरूपं विश्लेषयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-08

Unit	Course	Course Outcome
1	प्राकृतप्रकाश	प्राकृतव्याकरण-ग्रन्थे उल्लिखितानां सूत्राणां व्याख्यां ज्ञास्यन्ति।
2	प्राकृतप्रकाश	वररुचिकृते प्राकृतव्याकरणे सूत्रशब्दान् साधयितुं अधिगच्छन्ति।
3	प्राकृतप्रकाश	प्राकृतप्रकाशनाम्नि व्याकरणपुस्तके क्रिया-तद्धित-आदि-विषयाणां प्रस्तुतिं अधिगच्छन्ति।
4	प्राकृतव्याकरणस्य परिचयं	प्राकृतव्याकरणस्य परिचयं विजानन् तस्य व्याख्या कथं करणीया इति ज्ञास्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-A2-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	वज्जालगं	वज्जालगं ग्रन्थस्य सप्तांगी व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	वज्जालगं	वज्जालगं ग्रन्थस्य गाथानां सन्दर्भ-निर्धारणं कर्तुं शिक्षयिष्यन्ति।
3	मुक्तकसाहित्य	मुक्तकसाहित्ये प्रयुक्तस्य प्राकृतस्य लक्षणज्ञानं प्राप्नुवन्ति।
4	मुक्तकसाहित्य	ग्रन्थस्य लेखकस्य च विषये ज्ञास्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- द्वितीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य प्रथम वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-B1-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	प्राकृतभाषायाः विकास	प्राकृतभाषायाः विकासं प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	प्राकृतभाषायाः विकास	आधुनिकभारतीयभाषासु प्राकृतभाषायाः योगदानं कथयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	प्राकृतभाषायाः विकास	प्राकृतस्य भिन्न-भिन्न-लक्षणानाम् अभिज्ञानं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	प्राकृतभाषायाः विकास	प्राकृतभाषायाः विकासे विविधपक्षेषु चर्चां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-09

Unit	Course	Course Outcome
1	प्रवचनसार	प्रवचनसारग्रन्थस्य जटिलतां अवगत्य सप्तांगीं व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	प्रवचनसार	प्रवचनसारग्रन्थस्य गाथां व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	प्रवचनसार	प्रवचनसारग्रन्थस्य निहितविषयाणां सार्थक्यं ज्ञास्यन्ति।
4	दार्शनिकग्रन्थ	प्राकृतस्य दार्शनिकग्रन्थानां विषये ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-10

Unit	Course	Course Outcome
1	अशोकस्य शिलालेख	अशोकस्य शिलालेखेषु निहितानि जीवनमूल्यानि ज्ञातुं शक्नुवन्ति। अशोकस्य शिलालेखेषु निहितं उपदेशं ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
2	अशोकस्य शिलालेख	अभिलेखानां टिप्पणीं कर्तुं व्याख्यां च कर्तुं शक्नुवन्ति। अशोकेन नियुक्तानाम् अधिकारिणां विषये ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
3	खारवेलस्य शिलालेख	खारवेलस्य शिलालेखे निहितविषयान् प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति। सम्राजः खारवेलस्य व्यक्तित्वं ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
4	खारवेलस्य शिलालेख	खारवेलकृतस्य कार्याणां विषये सूचनां प्राप्तुं शक्नुवन्ति। प्राकृतस्य अभिलेखसाहित्यस्य व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-11

Unit	Course	Course Outcome
1	कुवलयमालकहा	कुवलयमाला कथाग्रन्थे उल्लिखितविषयान् ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
2	कुवलयमालकहा	कुवलयमालकहा ग्रन्थकारस्य तदनन्तरवर्तिणां आचार्याणां च विषये ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
3	वसुदेवहिण्डी	वसुदेवहिण्डीग्रन्थस्य वर्णितविषयान् ज्ञात्वा व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	वसुदेवहिण्डी	प्राकृतकथाग्रन्थानां वर्गीकरणं पश्चिमं च कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-12

Unit	Course	Course Outcome
1	गउडवहो	महाकविवाक्पतिराजेन प्राकृतभाषायां विरचितस्य गउडवहोमहाकाव्यस्य अध्ययनं कर्तुं शक्नुवन्ति।
2	गउडवहो	गउडवहोमहाकाव्यस्य चयनितगाथानां अध्ययनं कृत्वा प्राकृतभाषायाः लक्षणं ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	गउडवहो	वाक्पतिराजः सम्पूर्णभारतस्य सुन्दरतमं प्रकृतिचित्रं पुस्तके उत्कीर्णं कृतवान्, यत् दर्शयति यत् तस्य पण्डितः तस्य ज्ञानं प्राप्तुं कथं समर्थः भविष्यति?
4	गउडवहो	ते पुस्तकस्य लेखकस्य च विषये सूचनां प्राप्तुं शक्नुवन्ति। महाकाव्यदृष्ट्या अयं ग्रन्थः अद्भुतः येन छात्राः महाकाव्यज्ञानं अवगन्तुं शक्नुवन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-A3-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	तिलोयपण्णत्ति	तिलोयपण्णत्तिग्रन्थस्य स्वरूपं ज्ञातुं शक्नुवन्ति।
2	तिलोयपण्णत्ति	तिलोयपण्णत्तिग्रन्थस्य गाथानां सप्तांगी-व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	तिलोयपण्णत्ति	तिलोयपण्णत्तिग्रन्थस्य कथां स्वशब्देषु व्यञ्जयितुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	तिलोयपण्णत्ति	तिलोयपण्णत्तिग्रन्थस्य खगोलशास्त्रस्य भूगोलस्य च विषयेषु ज्ञानं प्राप्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- तृतीय

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-B3-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	प्राकृतस्य आगमसाहित्यं	प्राकृतस्य आगमसाहित्यं दार्शनिकसाहित्यं च ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	प्राकृतस्य काव्यसाहित्यं	प्राकृत काव्यसाहित्यस्य रूपकसाहित्यस्य च विषयान् प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	प्राकृतस्य व्याकरणसाहित्यं	प्राकृतस्य व्याकरणसाहित्ये निहितविषयान् ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	प्राकृत अभिलेखीयसाहित्यं	प्राकृतस्य अभिलेखीयसाहित्यं च प्रस्तोतुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-13

Unit	Course	Course Outcome
1	सूत्रकृताङ्ग	सूत्रकृताङ्गग्रन्थे निहितानाम् विभिन्नदर्शनानां मतान् ज्ञास्यन्ति।
2	सूत्रकृताङ्ग	सूत्रकृताङ्गग्रन्थस्य पठितभागे टिप्पणीं कर्तुं ज्ञास्यन्ति।
3	सूत्रकृताङ्ग	सूत्रकृताङ्गग्रन्थविषयं व्याख्यातुं शक्नुवन्ति।
4	दार्शनिकसाहित्य	प्राकृतस्य दार्शनिकसाहित्यस्य विवेचनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-14

Unit	Course	Course Outcome
1	प्राकृतअपभ्रंश अलंकार परिचयं	प्राकृतस्य मुख्यगाथानां विश्लेषणं ज्ञास्यन्ति।
2	प्राकृतअपभ्रंश अलंकार परिचयं	प्राकृतस्य गाथां पठनविधिं ज्ञास्यन्ति।
3	प्राकृतअपभ्रंश अलंकार परिचयं	प्राकृतस्य लाक्षणिकसाहित्यस्य विश्लेषणं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	प्राकृतअपभ्रंश अलंकार परिचयं	प्राकृतस्य श्लोकं, अलंकारं, आलंकारिकं च साहित्यं ज्ञातुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-15

Unit	Course	Course Outcome
1	पडिक्कमण्णसुत्तं	पडिक्कमण्णसुत्तं ग्रन्थं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति। प्रतिक्रमणस्य स्वरूपं ज्ञास्यन्ति।
2	पडिक्कमण्णसुत्तं	आगमग्रन्थानां सुरक्षाविषये ज्ञास्यन्ति।
3	छक्खंडागमलेहणकहा	सप्तभंगी छक्खंडागमलेहणकहायाःश्लोकान् व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	छक्खंडागमलेहणकहा	प्राकृत-गद्यग्रन्थानां व्याख्यां कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति। पाठ्यक्रमे विहितग्रन्थानां चर्चा कर्तुं शक्नुवन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – CCPK-16

Unit	Course	Course Outcome
1	जैनपरम्परायाः इतिहास	जैनपरम्परायाः इतिहासस्य वर्णनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
2	जैनपरम्परायाः इतिहास	प्राकृतसाहित्ये भारतीयसाहित्यस्य केन्द्रीकरणस्य वर्णनं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।
3	जैनपरम्परायाः इतिहास	प्राकृतसाहित्यस्य भारतीयसंस्कृतेः च परिचयं कर्तुं समर्थः भविष्यति।
4	जैनपरम्परायाः इतिहास	प्राकृतसाहित्यस्य योगदानं समकालीनसन्दर्भे व्यक्तं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-A4-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	अनुयोगद्वारसूत्रस्य	प्राकृतग्रन्थ-अनुयोगद्वारसूत्रस्य गाथानां सप्तांगीं व्याख्यां ज्ञास्यन्ति।
2	अनुयोगद्वारसूत्रस्य	अनुयोगद्वारसूत्रस्य गूढविषयेषु मस्तिष्कविक्षेपं कर्तुं समर्थः भविष्यति
3	अनुयोगद्वारसूत्रस्य	अनुयोगद्वारसूत्रस्य प्रथम प्रकरणम् पठितभागं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	अनुयोगद्वारसूत्रस्य	पठित-अंशस्य विषयान् प्रस्तोतुं शक्नुवन्ति।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः) नवदेहली- 110016

प्राकृतभाषा-विभागस्य

संकायः – साहित्यसंस्कृतिसंकायः

सत्र- चतुर्थ

विभाग – प्राकृत

कक्षा – आचार्य द्वितीय वर्ष

क्रेडिट- 6

पत्र – EC-B4-PK-20

Unit	Course	Course Outcome
1	दंसणपाहुड	प्राकृतग्रन्थ-दंसणपाहुडस्य गाथानां सप्तांगीं व्याख्यां ज्ञास्यन्ति।
2	अष्टपहुड	अष्टपहुडस्य गूढविषयेषु मस्तिष्कविक्षेपं कर्तुं समर्थः भविष्यति
3	उत्तराध्ययनसूत्र	उत्तराध्ययनसूत्रस्य पठितभागं व्याख्यातुं समर्थाः भविष्यन्ति।
4	उत्तराध्ययनसूत्र	पठित-अंशस्य विषयान् प्रस्तोतुं शक्नुवन्ति।

आचार्य : Learning Outcome (LO)

CCPK-01 (समयसारः)

अनेन द्विवर्षीयपाठ्यक्रमानन्तरं छात्रः

अन्विति: 1	प्राकृत समयसारग्रन्थस्य प्रथमाधिकारस्य 1-35 गाथानां व्याख्यां कर्तुं प्रभविष्यति समयसारग्रन्थस्य जीवाधिकारात् सःजीवलक्षणानि ज्ञास्यति
अन्विति: 2	समयसार ग्रन्थस्य Vजीवाधिकारस्य 39-68 गाथानां विषयवस्तुनि वक्तुं शक्यति
अन्विति: 3	समयसार ग्रन्थस्य पुण्याधिकारस्य 145-163 गाथानां प्रसंगसहिता व्याख्यां कर्तुं शक्यति पापपुण्याधिकारायाध्ययनात् छात्रः पापपुण्ययो लक्षणानि ज्ञास्यति
अन्विति: 4	शौरसेनी आगमग्रन्थानां निर्वचनं कर्तुं शक्यति समयसारग्रन्थे विमर्शः करिष्यति

CCPK-02 (पउमचरियं)

अन्विति: 1	विमलसूरिकृतं पउमचरियं ग्रन्थस्य 54 पर्वः लंकापत्थकणपर्वस्य गाथानां (1-24) व्याख्यां कर्तुं शक्यति मंगलाचरणस्य वैशिष्ट्यं ज्ञातुं शक्यति
अन्विति: 2	विमलसूरिकृतं पउमचरियं ग्रन्थस्य 54 पर्वः लंकापत्थकणपर्वस्य गाथानाम् (25-49) विशदीव्याख्या कर्तुं शक्यति गाथासु निहितं महाराष्ट्रीप्राकृतलक्षणान् चिन्हितं कर्तुं पारयति
अन्विति: 3	गाथानां सप्तभंगीव्याख्याकरणे सक्षमो भविष्यति
अन्विति: 4	प्राकृतस्य चरितकाव्यग्रन्थानाम् निर्वचनं कर्तुं शक्यति

CCPK-03 (मृच्छकटिकम्)

अन्विति: 1	महाकविशूद्रकप्रणीतं मृच्छकटिकप्रकरणस्य प्रथमांकस्य (1-32) गाथानां व्याख्यां कर्तुं शक्यति । नाट्यप्रकारणविधायाः ज्ञानं प्राप्स्यति ।
अन्विति: 2	महाकविशूद्रककृतं मृच्छकटिकप्रकरणस्य प्रथमांकस्य (33-58) गाथासु निहित विषयान् वक्तुं शक्यति । मृच्छकटिकनाटके प्रयुक्तसप्तप्राकृतानाम् ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 3	मृच्छकटिकप्रकरणस्य केन पात्रेन किं प्राकृतवक्तव्यं मिदं जास्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतरूपकसाहित्यविमर्शः प्रस्तोतुं शक्यति । ग्रंथकारविषये प्राकृतनाट्यसाहित्यञ्च वेत्सि ।

CCPK-04 (प्राकृतप्रकाशः)

अन्विति: 1	वररुचिकृतप्राकृतप्रकाशस्य (1-2) परिच्छेदस्याध्ययनात् छात्रः प्राकृतव्याकरणनियमान् जास्यति ।
अन्विति: 2	प्राकृतप्रकाशस्य (3-4) परिच्छेदानाम् अध्ययनात् सः शब्द सिद्धिं कथं ? भवेत् इत्यस्य ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतप्रकाशस्य (1-5) परिच्छेदेषु अध्ययनात् छात्रः प्राकृतव्यञ्जानानाम् परिवर्तनानां ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतव्याकरण साहित्य निर्वचनं करिष्यति । प्राकृतप्रकाशग्रन्थे विमर्शः प्रस्तुतं कर्तुं शक्यति ।

CCPK-05 (आचारांग)

अन्विति: 1	आचारांगग्रन्थप्रथमाध्ययनस्य सत्थपरिण्णां इत्यस्मिन् वर्णीतविषयान् जास्यति ।
अन्विति: 2	प्राकृतागमग्रन्थाचारांगस्य प्रथमाध्ययनस्य सत्थपरिण्णां इत्यस्य

	(3-4) उद्देश्यकानां गद्यांशेषु निहितं षड्जीवनिकायस्य अहिंसायाः ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 3	अहिंसायाः विषये सूक्ष्मतया ज्ञास्यति ।
अन्विति: 4	अ)ZZमागध्यागमसाहित्यस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति । आचारांगग्रन्थे विमर्शः प्रस्तौतुं शक्यति ।

CCPK-06 (लीलावङ्कहा)

अन्विति: 1	महाकविकोऊहलविरचितम् लीलावङ्कहा इत्यस्य (1-30) गाथान् सप्रसंगं व्याख्या कथं भवेदिति ज्ञास्यति ।
अन्विति: 2	लीलावङ्कहा इत्यस्य (31-79) गाथानां सप्तभङ्गी व्याख्यां कर्तुं ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 3	लीलावङ्कहा ग्रन्थस्य (1-100) गाथासु निहितविषयाणां प्रतिपदाने सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतमहाकाव्यस्य विशेषतानां निर्वचनं कर्तुं शक्यति ।

CCPK-07 (कर्पूरमञ्जरी)

अन्विति: 1	प्राकृतसट्टकस्य कर्पूरमञ्जरीयाः प्रथमजवनिकायाः (1-18) गाथानां व्याख्या कर्तुं शक्यति । नाट्यविधाः ज्ञास्यति ।
अन्विति: 2	प्राकृतसट्टककर्पूरमञ्जरीयाः प्रथमजवनिकायाः (19-36) गाथानां सप्तभङ्गी व्याख्यां कर्तुं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतसट्टककर्पूरमञ्जरीयाः प्रथमजवनिकायाः गाथासु निहितविषयाणां प्रतिपदाने सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 4	सट्टकस्य स्वरूपस्य विवेचनं कर्तुं पारयिष्यति । प्राकृतसट्टक विमर्शः

	प्रस्तौतुं शक्यति ।
--	---------------------

CCPK-08 (प्राकृतव्याकरणम्)

अन्विति: 1	वररुचिकृतप्राकृतव्याकरणग्रन्थ प्राकृतप्रकाशस्य (1-8) परिच्छेदसूत्राणां व्याख्यां कर्तुं ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 2	वररुचिकृतप्राकृतव्याकरणग्रन्थ प्राकृतप्रकाशस्य (9-10) परिच्छेदसूत्राणां शब्दसिद्धिं कर्तुं ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 3	वररुचिकृतप्राकृतव्याकरणग्रन्थ प्राकृतप्रकाशस्य (11-12) परिच्छेदेषु निहिततद्धित-कृदन्तादि विषयाणां प्रतिपदानं करिष्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतवैयाकरणपरिचयस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति । प्राकृतव्याकरणवैयाकरणयोः विमर्शः कर्तुं शक्यति ।

CCPK-09

(पवयणसारः)

आचार्य कुन्दकुन्दः 92 गाथाः

अन्विति: 1	पवयणसारग्रन्थस्य ज्ञानाधिकारस्य (1-30) गाथानां विषये गूढतया ज्ञास्यति एवञ्च सप्तभंगी व्याख्याकरणे सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 2	पवयणसारग्रन्थस्य ज्ञानाधिकारस्य (31-70)गाथान् सप्रसंग व्याख्याकरणे सक्षमो भविष्यति एतासां गाथानाञ्च विषयं गूढतया ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	पवयणसारस्य (71-92) गाथासु निहितज्ञानसंदर्भं गूढतया बोद्धं शक्यति ।
अन्विति: 4	आचार्य-कुन्दकुन्दग्रंथानां निर्वचनं कर्तुं शक्यति । प्राकृतदार्शनिकग्रन्थेषु विमर्शः प्रस्तौतुं शक्यति ।

CCPK-10**(अशोकस्याभिलेखः)****अशोकस्य खारवेलस्य हाथी गुम्फां अभिलेखाश्च**

अन्विति: 1	अशोकस्य शिलालेखेषु गिरिनाराभिलेखस्य (1-7) अभिलेखानां प्रतिपादनं कर्तुं शक्यति तस्मिन् निहितं जीवनमूल्यान् ज्ञास्यति अशोकशिक्षान् ज्ञास्यति
अन्विति: 2	अशोकस्य गिरिनाराभिलेखेषु (8-14) अभिलेखानां टिप्पणीपरक व्याख्या कर्तुं शक्यति अशोकेन नियुक्ताधिकारीणां विषये ज्ञास्यति
अन्विति: 3	खारवेलशिलालेखेषु निहितविषयाणां प्रतिपादनं कर्तुं शक्यति खारवेलस्य व्यक्तित्वं ज्ञास्यति खारवलेन कृतकार्याणां सूचनां प्राप्स्यति
अन्विति: 4	प्राकृताभिलेखीय साहित्यस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति प्राकृताभिलेखीय साहित्ये विमर्शः प्रस्तौतुं शक्यति

CCPK-11**(कुवलयमालाकहा)**

अन्विति: 1	उद्योतनसूरीकृतं कुवलयमालाकहा इत्यस्य (1-6) अनुच्छेदेषु वर्णितं मंगलाचरणस्य वैशिष्ट्यं ज्ञास्यति कुवलयमालाकथां ज्ञास्यति
अन्विति: 2	उद्योतनसूरीकृतं कुवलयमालाकहा ग्रन्थकारेण (7-12) अनुच्छेदेषु वर्णितं परवर्त्याचार्याणां विषये ज्ञास्यति सज्जनदुर्जनजनयोः व्याख्याकरणे सक्षमो भविष्यति
अन्विति: 3	कुवलयमालाग्रन्थे निहितविषयाणां कथाप्रकारादीनां ज्ञानं करिष्यति
अन्विति: 4	प्राकृतकथाग्रन्थानां वर्गीकृतपरिचयस्य निर्वचनं करिष्यति प्राकृतकथासाहित्ये विमर्शः प्रस्तौतुं शक्यति

CCPK-12 (गडडवहो)

अन्विति: 1	ग्रन्थस्य भाषिक-सांस्कृतिक-सामाजिक समीक्षां करिष्यति ।
अन्विति: 2	मंगलाचरणस्य वैशिष्ट्यं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	विभिन्नदेवीदेवतानां कथाविषये ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 4	ग्रन्थकारस्य व्यक्तित्वकृतित्वयोःविषये:ज्ञास्यति ।

CCPK-13 (सूत्रकृतांग)

अन्विति: 1	सूत्रकृतांगस्य प्रथमाध्ययनस्य समए इत्यस्य प्रथमोद्देश्यके निहितं विभिन्न दर्शनानां मतं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 2	सूत्रकृतांगस्य प्रथमाध्ययनस्य समए इत्यस्य द्वितीयोद्देश्यकस्य पद्यांशानां सटिप्पणीं व्याख्यां कर्तुं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	सूत्रकृतांगस्य प्रथमाध्ययनस्य समए इत्यस्य तृतीयाचतुर्थोद्देश्यकयोः विषये निर्वचनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृताय दार्शनिकसाहित्यस्य वर्णनं स्वशब्देषु करिष्यति । पाठ्यक्रमे निर्धारितग्रन्थेषु विमर्शः कर्तुं शक्यति ।

CCPK-14 (प्राकृतछन्द) प्राकृतापभ्रंशान्छान्दसामालंकाराणाञ्च परिचयः

अन्विति: 1	प्राकृतछान्दसां, गाथा, पथ्या, विपुला, उग्गाहा, पज्झटिका, हेला, चाऊपाइया इत्यादीनां विवेचनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 2	छान्दसां वर्णनं कर्तुं शक्यति । गाथानां सस्वरपाठकरणं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	गाथा, रूपक, क्रोध, अनुप्रास, आतिशय विशेषालंकाराणां विवेचनं कर्तुं शक्यति।

अन्विति: 4	प्राकृतस्य लाक्षणिक साहित्यस्य विश्लेषणं कर्तुं शक्यति । छान्दालंकारलाक्षणिक साहित्ये विमर्शः कर्तुं शक्यति ।
------------	--

CCPK-15 (यति-प्रतिक्रमण)

अन्विति: 1	प्रतिक्रमणसूत्रगाथानां (1-15) व्याख्यां कर्तुं शक्यति । षडावश्यकविषये ज्ञास्यति । प्रतिक्रमणस्वरूपं ज्ञास्यति ।
अन्विति: 2	छकखंडागमलेहणकहा इत्यस्य (1-8) पद्यांशानां व्याख्यां कृत्वा आगमग्रन्थकनां संरक्षणविषये ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	छकखंडागमलेहणकहा इत्यस्य (9 -17) पद्यांशानां सप्तभंगी व्याख्यां कर्तुं पारयिष्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतग्रन्थकनां परिचयस्य प्रतिपदानं स्वशब्देषु करिष्यति । पाठ्यक्रमे निर्धारितग्रन्थेषु विमर्शः कर्तुं शक्यति ।

EC-A1-PK-20

(गाहासत्तसई)

अन्विति: 1	महाकविहालकृतं गाथासप्तशतीग्रन्थस्य गाथानां सप्तभंगी व्याख्यां कर्तुं सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 2	गाथासप्तशतः चयनितगाथासु (71-100) प्रयुक्तप्राकृतभाषां ज्ञातुं सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृत गाहासत्तसईग्रन्थे निहित विभिन्न विषयणां प्रतिपादने सक्षमः भविष्यति । गाहासत्तसईमध्ये निहित विषयान् ज्ञास्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतयुक्तक साहित्योपरि विमर्शः कर्तुं पारयिष्यति ।

EC-A2-PK-20**(वज्जालगं)**

अन्विति: 1	जयवल्लभसूरिकृतं वज्जालगं ग्रन्थस्य गाहावज्जा एवं क०वज्जा इत्यययोः गाथानां सप्तभंगीव्याख्यां कर्तुं ज्ञातुं च सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 2	वज्जालगं ग्रन्थस्यागत सज्जणवज्जा एवं दुज्जणवज्जा इत्यययोः गाथानां सप्तभंगीव्याख्यां कृत्वा अस्य विषये ज्ञातुं प्रभविष्यति ।
अन्विति: 3	मुक्तकसाहित्ये प्रयुक्तप्राकृताय विशेषतायाः ज्ञानं करिष्यति ।
अन्विति: 4	ग्रन्थ-ग्रन्थकारयोः विषये लिखितुं शक्यति ।

EC-A3-PK-20**(तिलोयपण्णति)**

अन्विति: 1	यतिवृषभकृतं तिलोयपण्णतिग्रन्थस्य (1-35) गाथासु निहित मंगलशब्दस्य व्याख्यां ज्ञास्यति ।
अन्विति: 2	यतिवृषभकृतं तिलोयपण्णति ग्रन्थस्य (36-70) गाथानां सप्तभंगीव्याख्यां ज्ञास्यति ।
अन्विति: 3	यतिवृषभकृतं तिलोयपण्णति ग्रन्थस्य (71-100) गाथानां स्वशब्देषु व्याख्यां कर्तुं सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 4	तिलोयपण्णति ग्रन्थस्य खगोलभूगोलयोः विषये ज्ञानं करिष्यति । तिलोयपण्णति ग्रन्थे विमर्शः प्रस्तौतुं शक्यति ।

EC-A4-PK-20**(स्वशास्त्रीय वाडमयस्य)**

अन्विति: 1	जैनपरम्परायाः इतिहासस्य वर्णनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 2	प्राकृतवाडमयस्य भारतीयसाहित्यावादन विषयस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतवाडमयस्य भारतीयसंस्कृते उन्नयने योगदानं चिन्हितं कर्तुं शक्यति ।

अन्विति: 4	प्राकृतवाङ्मयस्य समसामायिकिसंदर्भे योगदानं निर्वचितुं शक्यति । प्राकृतवाङ्मयस्य विविधपक्षेषु विमर्शः कर्तुं शक्यति ।
------------	---

EC-B1-PK-20

(DSC-1)

अन्विति: 1	प्राकृतभाषायाः विकासक्रमप्रतिपादने सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 2	आधुनिकभारतीयभाषासु प्राकृतभाषायाः योगदानं वक्तुं पारयिष्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतस्य भेदो-प्रभेदानां विशेषताः कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतभाषायाः विकासे आधुनिकविदुषमां योगदानस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति । प्राकृतभाषायाः विविधपक्षेषु विमर्शः कर्तुं शक्यति ।

EC-B2-PK-20

(DSC-2)

अन्विति: 1	प्राकृतस्य आगमसाहित्ये दार्शनिकसाहित्ये च निहितविषयानां व्याख्यां कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 2	प्राकृतकाव्यसाहित्यस्य रूपकसाहित्यस्य च विषयाणां प्रतिपादने सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतव्याकरणसाहित्ये विहितविषयाणां व्याख्याकर्तुं सक्षमो भविष्यति ।
अन्विति: 4	प्राकृतलाक्षणिकसाहित्याभिलेखीयसाहित्यवाङ्मयोः परिचयस्य प्रतिपादनं कर्तुं शक्यति । प्राकृतस्वशास्त्रीयग्रन्थेषु विमर्शः कर्तुं शक्यति ।

EC-B3-PK-20

(DSC-3)

प्राकृतस्य शास्त्रीयपरम्परणामितिहासः

अन्विति: 1	प्राकृतस्य चरित-व्याकरण-कथा साहित्यानां सामान्यपरिचयस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति ।
------------	--

अन्विति: 2	प्राकृतस्य शिलालेखीय-लाक्षणिक-दार्शनिक साहित्यनां संक्षेपेण वर्णनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 3	प्राकृतस्यागमकथामुक्तकसाहित्यानामितिहासस्य सामान्यपरिचयस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 4	अपभ्रंशकाव्यसाहित्याग्रन्थनां ग्रंथकाराणाञ्च सामान्यपरिचयस्य निर्वचनं कर्तुं शक्यति । प्राकृतविधाः विमर्शयितुं पारयिष्यति ।

EC-B4-PK-20

(DSC-4)दंसणपाहुड उत्तराध्ययनम्

अन्विति: 1	प्राकृतग्रन्थस्य दर्शनपाहुडस्य इत्यस्य (1-58) गाथानां सप्तभंगीव्याख्यां वेत्ति ।
अन्विति: 2	अष्टपाहुडे दर्शनपाहुडस्य (1-36) गाथानां गूढविषये मन्थनं विधास्यति ।
अन्विति: 3	उत्तराध्ययनसूत्रस्य विनयसूत्र अध्ययनस्य व्याख्यां कर्तुं शक्यति ।
अन्विति: 4	पाठ्यक्रमे निर्धारितग्रन्थानां विषयस्य प्रतिपादनं कर्तुं शक्यति । पाठ्यक्रमे निर्धारितग्रन्थेषु विमर्शयितुं पारयिष्यति